

24.10.2022

234/07.03.00/2022

Eduskunnan talousvaliokunta

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta

Etelä-Karjalan liitto kiittää lausuntomahdollisuudesta.

Etelä-Karjalan liitto pitää varausjärjestelmään esitettäviä muutoksia kannatettavana ylisuurten ja tarkoituksettomien alueiden varausten ehkäisemiseksi. Varaumaksun suuruudeksi esitetään lakiluonnoksessa yhtä euroa hehtaarilta. Jotta varausmaksulla saavutettaisiin tavoiteltu ohjausvaikutus, tulisi sen liiton näkemyksen mukaan olla monikymmenkertainen. Pitkät malminetsintäluvut tai etsintälupaharkinta-ajat voivat lisäksi vaikuttaa negatiivisesti alueiden arvoon sekä elinkeinotoiminnan kehittämiseen, mitä seikkaa ei lakiuudistuksessa ole riittävällä tavalla huomioitu.

Kaivoslaki ja luonnonsuojelulaki ovat valmistelussa yhtä aikaa. Luonnonsuojelulakiehdotuksen mukaan malminetsintä lupia ei voitaisi enää myöntää kansallispuistojen ja luonnonpuistojen alueelle. Luonnonsuojelulain käsittely on kuitenkin edelleen kesken. Etelä-Karjalan liitto pitääkin erittäin kannatettavana, että kansallispuistot ja luonnonpuistoalueet sisältyvät kaivoslakiesityksen 7 §:ään ja esittää myös natura-alueiden lisäämistä kyseiseen pykälään.

Lakiluonnoksen 46 §:ssä ja 61 a §:ssä käsitellään kuntien ja maanomistajien vaikutusmahdollisuuksia malminetsintä lupiin liittyvissä asioissa ja niissä esitetyt muutokset ovat aiempaan verrattuna oikeansuuntaisia, kuitenkin muotoilut jättävät tulkinnanvaraa.

Etelä-Karjalan liitto pitää hyvänä, että lakiluonnokseen on kirjattu vaatimus kunnan yleis- tai asemakaavan laatimisesta kaivosalueelle. Näin kunta päättää, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella. Lisäksi kunnan jäsenet pääsevät osallisina osallistumaan kaavatyöhön. Lakiluonnoksen tarkoituksena on lisätä kaivostoiminnan paikallista hyväksyttävyyttä.

Kaivoslain mukaista maankäyttöä ohjaa maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL). MRL 9 §:n mukaan "Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia." Kaivoshankkeen kuntakaavoituksessa voi syntyä haasteita, jos kaivostoiminta sijoittuu yhden kunnan alueelle ja vaikutukset ulottuvat toisen kunnan alueelle, esim. vesistövaikutusten osalta. Tällöin tulisi laatia kuntien yhteinen yleiskaava, MRL 46 §:n mukaisesti.

24.10.2022

234/07.03.00/2022

Kaivoslakiluonnoksen mukaan maakuntakaavan lisäksi alueelle tulee laatia myös yleis- tai asemakaava. Yleis- tai asemakaavan laatiminen vaatii kunnalta riittäviä resursseja. MRL:iin tulisikin lisätä säädös, jonka mukaan yleiskaavaa voitaisiin käyttää kaivostoimintaan liittyvän rakennusluvan perusteena, kuten tuulivoiman osalta MRL 77 a §:ssä on säädetty. Lisäksi MRL:iin tulisi lisätä säädös, jonka mukaan kaivostoimintaa ohjaavan yleiskaavan laatimisesta aiheutuneet kustannukset tulisi kunnan voida periä kokonaan hankkeesta vastaavalta, kuten tuulivoiman osalta MRL 77 c §:ssä on säädetty.

Laura Blomqvist
ympäristökoordinaattori